

Helena Kotíková: Hospodinův soud nad Izraelem u proroků Amosa a Ozeáše.
Diplomová práce.

Posudek oponenta

Autorka předkládá názorově obsažné pojednání o Hospodinově soudu v prorockých knihách Amos a Ozeáš, v němž rekonstruuje diskusi biblické kritiky a pokouší se ve spektru různorodých odborných stanovisek zformulovat poselství obou proroků tak, aby adekvátně a aktuálně vyjádřilo křesťanský pohled z celku Starého a Nového zákona.

Práce je rozčleněna na tři části: historickou, literární a teologickou; poslední je stěžejní, s nadpoloviční paginací, výrazně promyšleněji a pečlivěji zpracovaná než předchozí. První část, spíše samostatný historický traktátek, trpí příliš širokým záběrem, kde relevantní téma apostaze vládců lidu od Hospodina je zakódováno do proudu politických dějin dynastií a králů Izraele i jeho okolí, zastíněno historickým zeměpisem a sociologickými výklady prvního „exkurzu“. Tímto oddělovníkem je označen i přehled náboženské situace Izraele a okolí – ten by však spíše patřil do hlavní linie kapitoly a měl by podávat přesnější a hlubší informace pro pochopení rozporu mezi modloslužbou a vírou v Hospodina. Literární část příhodně předkládá instrumentář literární a historické kritiky textu a tradic, který lze vztáhnout na téma Hospodinova soudu v předmětných knihách, přičemž zdůrazňuje finální podobu textu jako východisko teologického zkoumání. V teologické části se autorka nejprve vydává do labyrintu odborných diskusí biblické kritiky o starozákonním pojmu Božího soudu a o problematickém výrazu *rib*. Jednotlivé, často kontroverzní a kuriózní názory obratně sumarizuje, ač se v této pestré mozaice těžko hledá styčný bod, který by napovídal jasnou interpretaci. V partikulárních kapitolách o Amosu a Ozeášovi si všímá rozdílných témat a teologických důrazů u jednotlivých proroků; především rozebírá otázky zavržení Izraele a záchranu zbytku, nevěrnosti ve smlouvě s Hospodinem. Pojetí proctví jako poznání přítomné hříšnosti v závěru aktualizuje ve smyslu otevření nabídky návratu k Bohu a prorockého poslání každého křesťana.

Diplomantka zapracovala velké množství sekundární literatury z různých jazykových oblastí a dob. Heuristický podklad přesahuje požadavky na magisterský stupeň. V seznamu nechybějí hlavní katolické i evangelické komentáře, monografie i odborné články; české badatelské prostředí ovšem zastoupeno není (skutečně se nikdo z českých biblistů otázkou Božího soudu u těchto proroků nezabýval?)

Diplomová práce Heleny Kotíkové má strukturu komplexního, historicko-literárně-teologického pohledu. Autorka obratně zvládá práci s literaturou: vytyčení témat, uspořádání, sumarizace odborného materiálu. Rozhodnutím zmapovat všechny hlavní interpretační přístupy se však vystavila riziku kompilace názorů a roztržitosti vůdčí linie, zvláště pokud protichůdná východiska čekají na zhodnocení z teologického nadhledu. Obsažnost převládá nad přehledností, chybí dílčí shrnutí na konci historické a literární části, podtituly jedné úrovně zahrnují více typů a hledisek. Práce trpí také množstvím formálních chyb, zvláště v prvních dvou částech, které zřejmě neprošly ani automatickou korekturou editoru: četné překlipy, nedopsaná slova, reduplikace částí slov, zanedbané koncovky, chybějící mezivětné čárky, tečky na konci poznámek pod čarou, nesjednocené znění jmen a přepisu hebrejských slov. Také seznam literatury zůstal formálně nesjednocený a nekorigovaný. Od závěru pojednání o Amosovi do konce se však forma i pojetí odlišují od předchozího bezchybností, jednotným standardním přepisem hebrejštiny, přehlednou strukturou, jasnou interpretací, shrnujícím závěrem.

Vzhledem k uvedeným nedostatkům navrhuji hodnotit „velmi dobře“.

V Praze 24.5.2008

